

TUCHTRAAD FINANCIËLE DIENSTVERLENING (ASSURANTIËN)

UITSpraak 15-006

in de zaak nr. [nummer]

ingediend door: [naam], wonende te [woonplaats],

hierna te noemen 'klager',

met betrekking tot: [naam aangeslotene],

hierna te noemen 'aangeslotene'.

1. Inleiding

Deze zaak betreft het verzoek tot het instellen van een onderzoek als bedoeld in artikel 6 lid 2 onder e van het Reglement Tuchtraad Financiële Dienstverlening (Assurantiën).

2. Feiten en procesverloop

2.1 Klager is als fietser op 4 mei 2014 betrokken geweest bij een verkeersongeval te [plaatsnaam]. Het ongeval vond plaats op het kruispunt [straatnaam 1] met de [straatnaam 2/ straatnaam 3]. Direct vóór de kruising met de [straatnaam 1] zijn op het wegdek van de [straatnaam 3] haaiantanden aangebracht. Het betreft een zogenaamd 'vier richtingen groen'-kruispunt (hierna: VRG-kruispunt) waarop fietsers uit alle richtingen tegelijkertijd groen licht krijgen. Klager naderde het kruispunt vanaf de [straatnaam 3]. Hij is op het kruispunt in botsing gekomen met een wielrenner (hierna: M.) die fietste op de [straatnaam 1] en die ten opzichte van klager van links kwam. Op dat moment straalden alle voor fietsers bestemde verkeerslichten groen licht uit.

2.2 Van het ongeval is op 20 mei 2014 door de politie een mutatie-rapport opgemaakt. In het rapport is de volgende toelichting bij het incident gegeven:

“[M.] zat op de wielrenner en [klager] zat op de fiets.

[M.] fietste over de [straatnaam 1], komende uit de richting van de [straatnaam 4] en gaande in de richting van de [straatnaam 5].

Gekomen bij het kruispunt [straatnaam 1] met de [straatnaam 2] is hij in botsing gekomen met de van rechts komende [klager].

[Klager] fietste over de [straatnaam 3] richting de [straatnaam 2].

Aangezien de verkeerslichten gewoon werkten heeft de fietser van rechts ([klager]) voorrang.”

2.3 M. was ten tijde van het ongeval tegen het risico van particuliere aansprakelijkheid verzekerd bij aangeslotene. Korte tijd na het ongeval heeft de rechtsbijstandverlener van klager M. aansprakelijk gesteld voor de door klager als gevolg van het ongeval geleden materiële schade (fiets en kostuum), letselschade (bestaande uit vergoeding voor de thans nog beperkte functie van zijn pink) en kosten en rente. De rechtsbijstandverlener heeft zich namens klager op het standpunt gesteld dat de situatie ter plaatse werd geregeld door in werking zijnde verkeerslichten zodat, ingevolge artikel 64 Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (hierna: RVV 1990) geen betekenis aan de haaiantanden kon worden toegekend en de situatie beoordeeld dient te worden op basis van artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994 (hierna: WVV 1994). De rechtsbijstandverlener stelt dat M. aansprakelijk is op grond van artikel 5 WVV 1994. M. heeft in strijd gehandeld met artikel 3 lid 1 RVV 1990 door niet zoveel mogelijk rechts te houden en heeft door met een te hoge snelheid de kruising op te rijden, een situatie in het leven geroepen waarin het waarschijnlijk was dat zich een ongeval zou voordoen zodat hij zich van het gevaarzettend gedrag had dienen te onthouden.

2.4 Aangeslotene heeft geen aansprakelijkheid erkend. Zij heeft daartoe aangevoerd dat het RVV voor de onderhavige situatie geen antwoord biedt op de vraag wie voorrang had zodat de situatie moet worden beoordeeld op basis van artikel 5 WVV 1994 waarbij moet worden gekeken naar de feitelijke situatie ter plaatse. Omdat klager haaiantanden naderde, had hij voorrang moeten verlenen aan M. nu M. op een voorrangsweg reed.

2.5 Met een brief van 12 december 2014 heeft de rechtsbijstandverlener van klager de kwestie voorgelegd aan de directie van aangeslotene omdat klager niet tevreden was over de wijze waarop de zaak werd behandeld. De directie van aangeslotene heeft hierop gereageerd bij brief van 19 december 2014 en het standpunt ten aanzien van de aansprakelijkheid van M. gehandhaafd.

2.6 Namens klager is bij brief van 12 februari 2015 een klacht voorgelegd aan de Tuchtraad.

2.7 Aangeslotene heeft bij brief van 27 februari 2015 verweer gevoerd, waarop de belangenbehartiger van klager op 16 maart 2015 schriftelijk heeft gereageerd. Aangeslotene heeft naar aanleiding daarvan bij brief van 1 april 2015 gereageerd.

2.8. Op verzoek van de Tuchtraad heeft aangeslotene bij brief van 7 juli 2015 een toelichting op het door haar ingenomen standpunt gegeven. De belangenbehartiger van klager heeft daarop op 22 juli 2015 schriftelijk gereageerd.

3. Toepasselijke regelingen

3.1 Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990)

Artikel 63 RVV 1990 luidt:

“Verkeerstekens gaan boven verkeersregels, voor zover deze regels onverenigbaar zijn met deze tekens.”

Artikel 64 RVV 1990 luidt:

“Verkeerslichten gaan boven verkeerstekens die de voorrang regelen.”

3.2 Wegenverkeerswet 1994

Artikel 5 WVV 1994 (artikel 25 WVV (oud) en oorspronkelijk opgenomen in artikel 4 WVV 1992) luidt:

“Het is een ieder verboden zich zodanig te gedragen dat gevaar op de weg wordt veroorzaakt of kan worden veroorzaakt of dat het verkeer op de weg wordt gehinderd of kan worden gehinderd.”

3.3 Gedragscode Verzekeraars

Met de Gedragscode Verzekeraars (herziene versie van juni 2011) hebben de leden van het Verbond van Verzekeraars zich verplicht te handelen overeenkomstig de volgende kernwaarden: ‘zekerheid bieden’, ‘mogelijk maken’ en ‘maatschappelijk betrokken zijn’.

Deze kernwaarden krijgen een concrete invulling en uitwerking in gedragsregels.

Artikel 2.3 (“Zekerheid bieden”) onder 11 luidt:

“Wij dragen in het schadebehandelingsproces zorg voor een voortvarende en zorgvuldige afhandeling met oog voor alle betrokkenen”.

4. De Klacht

De belangenbehartiger van klager heeft in de onder 2.6-2.8 genoemde brieven de volgende klachten geformuleerd.

- (I) Aangeslotene heeft een in rechte onverdedigbaar standpunt ingenomen door aansprakelijkheid af te wijzen met het argument dat, nu alle verkeerslichten voor fietsers groen licht uitstraalden, klager aan M. voorrang had moeten verlenen omdat klager een met haaiantanden aangeduide voorrangsweg naderde. Dit standpunt is in strijd met de betekenis en strekking van artikel 64 RVV 1990.

Artikel 64 RVV 1990 brengt mee dat bij in werking zijnde verkeerslichten de voorrangsregel ter plekke niet van toepassing is en niemand aanspraak kan maken op enig voorrangsrecht. Dit volgt uit de tekst van artikel 64 RVV 1990 en artikel 63 RVV 1990 en uit hetgeen in de Nota van Toelichting is opgemerkt over artikel 64 RVV 1990. De juistheid van het standpunt van klager volgt ook uit de literatuur en jurisprudentie en uit het advies van Veilig Verkeer Nederland van 10 juni 2014 waarvan de conclusie is: *“Niemand heeft voorrang. Bestuurders moeten bij groen licht doorrijden zonder het overige verkeer in gevaar te brengen.”*

Van aangeslotene mag worden verwacht dat zij beschikt over adequate en actuele kennis met betrekking tot hetgeen de wetgever beoogt met artikel 64 RVV 1990. Aangeslotene heeft met een onbegrijpelijke redenering hardnekkig vastgehouden aan het in rechte in redelijkheid onverdedigbaar standpunt dat bij in werking zijnde verkeerslichten toch werking moet worden toegekend aan het verkeersteken 'haaiantanden op het wegdek'. Daarmee heeft aangeslotene de goede naam, het aanzien en het vertrouwen in de bedrijfstak geschonden en in strijd gehandeld met de in artikel 2.3 onder beginsel II van de Gedragscode Verzekeraars bedoelde zorgvuldige schadebehandeling.

- (II) M. is aansprakelijk op grond van artikel 5 WVV 1994 nu hij direct voor het ongeval gevaarzettend heeft gehandeld. De rechtsbijstandverlener van klager heeft bij brief van 17 oktober 2014 aan aangeslotene en bij brief van 22 januari 2015 aan de directie van aangeslotene getuigenverklaringen gevoegd. Deze verklaringen bevestigen het standpunt van klager dat M. uiterst links op de rijbaan reed in plaats van 'zoveel mogelijk rechts', zoals artikel 3 lid I WVV 1990 bepaalt. Daarbij komt dat kan worden aangenomen dat M. direct voor het ongeval met een snelheid van maximaal 25 km per uur reed. Deze snelheid was, onder de omstandigheid dat M. een kruispunt op reed waar op dat moment voor alle fietsers groen licht gold, te hoog en daardoor gevaarzettend.

5. Het standpunt van aangeslotene

Aangeslotene heeft in de onder 2.6 en 2.7 genoemde brieven onder meer het volgende aangevoerd:

- Aangeslotene heeft voortvarend en zorgvuldig gehandeld. Zij heeft informatie verzameld over de toedracht en de schuldvraag en heeft zodra mogelijk een met argumenten onderbouwd standpunt ingenomen over de aansprakelijkheid. Aangeslotene heeft adequaat en inhoudelijk gereageerd op de brieven van de rechtsbijstandverlener van klager. In de op 19 december 2014 verzonden reactie namens de directie van aangeslotene is nogmaals op de argumenten ingegaan. Klager is het kennelijk niet eens met de zienswijze van aangeslotene. Dit betekent evenwel niet dat aangeslotene op onbegrijpelijke wijze heeft gecommuniceerd.
- Aangeslotene heeft derhalve niet in strijd gehandeld met beginsel II van de Gedragscode Verzekeraars, noch op enigerlei andere wijze de goede naam, het aanzien en het vertrouwen in de bedrijfstak geschonden.

6. De door de Tuchtraad gevraagde nadere toelichting

6.1 Desgevraagd heeft aangeslotene, in de onder 2.8 genoemde brief, een toelichting gegeven op het door haar ingenomen standpunt dat haar verzekerde niet aansprakelijk is voor het ontstaan van het ongeval. Aangeslotene stelt in haar brief van 7 juli 2015:

- In artikel 64 RVV 1990 is geen regeling opgenomen voor de aan de orde zijnde situatie zodat de aansprakelijkheid beoordeeld moet worden op grond van artikel 5 WVV 1994. Klager treft een verwijt omdat hij de kruising is opgereden op een moment dat deze niet vrij was en door zijn actie ander verkeer werd gehinderd/in gevaar werd

gebracht. Ook bij groen licht dient men zich ervan te overtuigen dat de kruising vrij is alvorens deze op te rijden. Klager heeft nagelaten dit te doen, hij reed de kruising op toen M. deze al bijna was overgestoken.

- De stellingen van klager, dat M. uiterst links op de rijbaan reed en met een te hoge snelheid, zijn niet met relevant bewijs onderbouwd en door aangeslotene gemotiveerd weersproken. De personen van wie klager verklaringen als zijnde getuigenverklaringen heeft overgelegd zijn pas veel later ter plaatse gekomen en hebben het ongeluk niet zien gebeuren.
- Verder geldt dat M. reed op een voorrangsweg en klager deze voorrangsweg, aangeduid met haaiantanden op het wegdek, naderde. Met deze stelling heeft aangeslotene gereageerd op het standpunt van klager dat M. klager voorrang had moeten verlenen. Indien wordt uitgegaan van een rangorde, geldt dat verkeerstekens boven verkeersregels gaan zodat M. voorrang had omdat hij op een voorrangsweg reed.
- Het advies van Veilig Verkeer Nederland is slechts een samenvatting en interpretatie van bepaalde regelgeving en kan niet leiden tot de conclusie dat het standpunt van klager juist is.

6.2 De rechtsbijstandverlener heeft in de onder 2.8 genoemde brief, op de nadere toelichting van aangeslotene gereageerd.

- Aangeslotene heeft in haar brieven van 1 oktober 2014, 19 december 2014 en 27 januari 2015 aansprakelijkheid afgewezen met het argument dat werking moet worden toegekend aan de haaiantanden en klager dus aan M. voorrang had moeten verlenen. De brief van 19 december 2014 namens de directie kan worden beschouwd als het definitieve standpunt van aangeslotene. Aangeslotene heeft zich eerst in de brief van 7 juli 2015 op artikel 5 WVV beroepen en klager verweten dat hij in strijd met dit artikel heeft gehandeld.
- De stellingen van aangeslotene dat het duidelijk is dat klager zich er niet van heeft vergewist dat de kruising vrij was alvorens deze op te rijden en dat het onweersproken vaststaat dat ten opzichte van M. de kruising vrij was toen hij deze opreed, zijn onjuist. Aangeslotene heeft hiermee slechts de toedrachtomschrijving van M. geciteerd. Aangeslotene heeft haar stelling dat klager in strijd met artikel 5 WVV heeft gehandeld niet onderbouwd.
- De getuigen hebben de situatie korte tijd na het ongeval waargenomen. Uit hun verklaringen kan worden afgeleid dat het ongeval op de linkerzijde van de weghelft heeft plaatsgevonden. Dit stemt overeen met de toedrachtomschrijving van klager. Aangeslotene heeft de getuigenverklaringen ongemotiveerd ter zijde geschoven. Aangeslotene gaat uit van de door M. genoemde snelheid van 25 km per uur. Hieruit mag worden afgeleid dat het gaat om de snelheid direct voor het ongeval. Deze snelheid is onder de gegeven omstandigheden te hoog en gevaarzettend.
- Klager blijft van mening dat M. aansprakelijk is voor alle gevolgen van het ongeval: M. had geen recht van voorrang, aan de haaiantanden kan ex artikel 64 RVV geen betekenis worden toegekend; M. heeft in strijd met artikel 3 lid 1 RVV gehandeld door niet rechts te houden; M. voerde direct voor het ongeval een snelheid van maximaal 25 km per uur, hetgeen in de gegeven omstandigheden gevaarzettend is en derhalve in strijd met artikel 5 WVV.

- De wijze waarop aangeslotene tot en met haar brief van 7 juli 2015 de schade heeft behandeld kan worden gekarakteriseerd als onzorgvuldig, onwaarachtig, onbegrijpelijk, ongebruikelijk, aanmatigend en traag. Haar handelen is in strijd met de letter en de geest van de Gedragscode Verzekeraars en de Gedragscode Behandeling Letselschade.

7. Het oordeel van de Tuchtraad

7.1 De Tuchtraad heeft op de voet van artikel 5 lid 1 van zijn Reglement tot taak erop toe te zien dat de aangeslotenen tegenover consumenten de goede naam van, het aanzien van en het vertrouwen in de bedrijfstak in stand houden. Ingevolge artikel 5 lid 2 van zijn Reglement heeft de Tuchtraad daarnaast tot taak te oordelen over klachten met betrekking tot het naleven van de Gedragscode Verzekeraars die door in de bijlage genoemde belanghebbenden worden ingediend en daarover een uitspraak te doen.

Dit betekent dat de Tuchtraad geen partijen bindende uitspraak doet omtrent de vraag of M., als verzekerde van aangeslotene, aansprakelijk is voor de door klager gestelde schade. De Tuchtraad beoordeelt of het door aangeslotene ingenomen standpunt op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen. Een verzekeraar die - tegen beter weten in - tegenover een consument een in rechte redelijkerwijs onverdedigbaar standpunt inneemt, handelt op een manier die de goede naam van de bedrijfstak kan schaden.

7.2 Aangeslotene heeft aansprakelijkheid van M. afgewezen en daarbij het standpunt ingenomen dat in een situatie waarin op een kruispunt voor alle fietsers de verkeerslichten groen licht uitstralen, werking moet worden toegekend aan de op het wegdek aangebrachte haaiantanden. In deze procedure ligt de vraag voor of het door aangeslotene ingenomen standpunt op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen waarbij het antwoord op de vraag of dit standpunt in rechte redelijkerwijs verdedigbaar is, relevant is. De Tuchtraad neemt daarbij het volgende in aanmerking.

7.3 In artikel 64 RVV 1990 is bepaald dat verkeerslichten gaan boven verkeerstekens die de voorrang regelen. In de Nota van Toelichting is bij dit artikel het volgende te lezen (in het oorspronkelijke RVV 1990 was de tekst van het huidige artikel 64 opgenomen in artikel 63):

“Deze bepaling, die niet in het RVV 1966 voorkomt, vloeit voort uit het Verdrag van Wenen inzake het wegverkeer (artikel 5, tweede lid). De huidige problemen met betrekking tot de voorrang als een van rechts komende bestuurder het rode verkeerslicht negeert, zijn hiermede van de baan. Gewezen wordt in dit verband op het vonnis van de kantonrechter van Leiden van 24 april 1972, VR 1974, 88 waarin werd overwogen dat het groene verkeerslicht weliswaar voor de verdachte een gebod inhield om de kruising op te rijden, maar dat dit niet wegnam dat hij daarbij de overige verkeersregels, i.c. het voorrang geven aan verkeer op de voorrangskruising, in acht had te nemen. De nieuwe bepaling gaat uit van een andere gedachtengang. Als er in werking zijnde verkeerslichten zijn, is de voorrangregel ter plaatse niet van toepassing. Zulks is trouwens in overeenstemming met het rechtsgevoel van de meeste verkeersdeelnemers.”

Volgens de Nota van Toelichting op het RVV 1990 zijn de uitgangspunten van het RVV:

“A. Verkeersregels moeten tot de basis-regels worden beperkt. Ook verkeerstekens dienen slechts in essentiële gevallen te worden toegepast.

B. Juridische regels zijn slechts aanvaardbaar als alternatieven ontbreken.”

Het hanteren van deze uitgangspunten heeft bij de herziening van het RVV geleid tot een vermindering en vereenvoudiging van de voorschriften. Waar het RVV 1963 erop gericht was voor iedere situatie een concrete instructie te geven, biedt het RVV 1990 ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid en het eigen inzicht van de verkeersdeelnemers.

Blijkens de Memorie van Toelichting op de WVV 1992 (TK 1990-1991, 22 030, nr. 3, p. 65-66), is de algemene norm van (thans) artikel 5 WVV 1994 bedoeld als aanvulling op de concrete normen, zoals die in met name het RVV 1990 zijn vervat. Het is een grondnorm waaraan ieder handelen dat van invloed is op de veiligheid en de vrijheid op de weg moet kunnen worden getoetst.

7.4 In de Nota van Toelichting bij het RVV 1990 is over de verhouding tussen de bepalingen in het RVV 1990 en de algemene norm van (het huidige) artikel 5 WVV 1994 het volgende opgenomen.

“Bij het opstellen van het RVV 1990 is geprobeerd een evenwicht te vinden tussen wat voorgeschreven moet worden en wat aan het inzicht van de verkeersdeelnemers overgelaten dient te worden. De optelsom moet zijn: een veilig en ordelijk verloop van het verkeer.

Zo is er een aantal basisregels uit de bus gekomen waaraan in beginsel onder alle omstandigheden moet worden voldaan. Daarnaast geeft de in de WVV op te nemen algemene bepaling de grenzen aan waarbinnen de verkeersdeelnemers naar eigen inzicht en verantwoordelijkheid moeten handelen.

De algemene bepaling behelst de algemene norm voor goed verkeersgedrag. Het geeft uitsluitel voor situaties waarvoor geen concrete norm gegeven is. Maar ook het wel geregelde gedrag is aan die norm onderworpen. Als voorbeeld kan dienen de situatie waarin een bestuurder bij een kruispunt groen licht krijgt. In beginsel gebiedt dit licht hem door te rijden. Maar als dit tot een aanrijding zou leiden met verkeer dat het kruispunt nog niet verlaten heeft, verplicht de algemene bepaling tot stoppen.

Kortom: de algemene bepaling geldt altijd. (...).”

7.5 Ingevolge artikel 64 RVV 1994 gelden bij in werking zijnde verkeerslichten, ook als die voor kruisende verkeersdeelnemers groen licht uitstralen, verkeerstekens zoals haaiantanden dus niet. In zo'n situatie moet worden teruggevallen op de algemene bepaling van artikel 5 WVV 1994. Dit wordt bevestigd door de hiervoor aangehaalde toelichtingen op artikel 64 RVV 1994 en artikel 5 WVV 1990 en door hetgeen in de toelichting is opgenomen over de verhouding tussen de algemene norm van artikel 5 WVV 1994 en de bepalingen van het RVV 1990.

Gelet op de argumenten die namens klager werden ingebracht had aangeslotene niet zonder nader onderzoek kunnen volharden in haar standpunt. Door toch en bij herhaling de aansprakelijkheid van M. af te wijzen met het argument dat M. zich op een voorrangsweg bevond, heeft aangeslotene de regel van artikel 64 RVV 1994 genegeerd en een in rechte redelijkerwijs onverdedigbaar standpunt genomen. Zij heeft daarmee op onzorgvuldige wijze gehandeld. Dusdoende heeft zij de goede naam van de bedrijfstak geschaad.

7.6 De toepasselijkheid van artikel 5 WVV 1994 had voor aangeslotenen aanleiding moeten zijn de feitelijke toedracht van het ongeval nader te onderzoeken. Aangeslotene heeft dit niet gedaan. Zij is voorbijgegaan aan de argumenten die namens klager zijn aangevoerd, heeft geen acht geslagen op de namens klager ingediende getuigenverklaringen en heeft zonder enige onderbouwing de lezing van M. over de toedracht van het ongeval gevolgd en voor juist aangenomen.

7.7 De Tuchtraad oordeelt dat aangeslotene met dit alles in strijd heeft gehandeld met het bepaalde in artikel 2.3 onder II van de Gedragscode verzekeraars. De klachten zijn dus gegrond.

7.8 Gelet op zijn oordeel over de gedragingen van aangeslotene zoals omschreven onder 7.5 en 7.6 ziet de Tuchtraad aanleiding tot het adviseren van een maatregel op de voet van artikel 6 lid 5 van de Statuten van het Verbond van Verzekeraars, te weten een waarschuwing.

8. De beslissing

De Tuchtraad oordeelt dat aangeslotene de goede naam van het verzekeringsbedrijf heeft geschaad door te handelen als hiervoor onder 7.5 en 7.6 omschreven en verklaart de klacht gegrond.

De Tuchtraad ziet aanleiding tot het adviseren van een maatregel zoals genoemd in artikel 6 lid 5 van de Statuten van het Verbond van Verzekeraars, te weten het geven van een waarschuwing.

Aldus is beslist op 27 november 2015 door mr. E.M. Wesseling-van Gent, voorzitter, mr. E.J. Numann, mr. J.H. Wansink, mr. E.H. Swaab, mr. M.A.F. Tan- de Sonnaville, leden, in tegenwoordigheid van mr. I.M.L. Venker, secretaris.